

ÇEVRE, SAĞLIK VE GÜVENLİK HAKKINDA
BİLGİLENDİRME

COVID-19 VE ÖTESİ İÇİN ÇSG PLANLAMASI

Krize hazırlık ve verilecek cevapta iç denetimin rolü

Yazan: Roy A. Litzenberg

Environmental
Health & Safety
AUDIT CENTER

İçindekiler

Giriş.....	1
Önemszenmesi gereken bir risk.....	1
Krize karşı hazırlıklı olma.....	2
Kilit nokta hazırlıklı olma	2
Rolleri önceden tanımlayın.....	2
Çalışanlar ve müşteriler üzerinde oluşacak etkilere karşı planlama yapın.....	3
İlgili politikaları önceden oluşturun.....	4
Politika oluşturulurken dikkate alınması gerekenler	4
Çalışanları ve müşterileri koruyun.....	5
Çalışanları eğitin.....	5
Dış kurum ve kuruluşlarla eşgüdüm sağlayın ve içinde bulunduğunuz topluma yardımcı olun... 	5
Küresel ekonominin taşıdığı riskler.....	7
<i>Standardlar'a uyum</i>	7

Yazar Hakkında

Roy A. Litzenberg

Roy Litzenberg, çevre, sağlık ve güvenliğe uyum, SG, emniyet ve taşımacılık denetimleri, mevzuata uyum ve vresel durum tespiti gibi konu ve alanları kapsayan 30 yıldan uzun bir deneyime sahiptir. Bir CPEA olarak Litzenberg, 300'den fazla tesis denetiminde SG denetçisi olarak görev almıştır. Aynı zamanda vreye ilgili konularda deneyimli bir uzman olan Litzenberg, bugüne dek 1.400'den fazla vresel durum tespiti gerçekleştirmiştir. Litzenberg, California ve Birleşik Devletler genelinde çeşitli ticari, endüstriyel ve kurumsal proje tesislerinde ve ayrıca federe devlete, eyalete ve yerel idari birime ait muhtelif resmi proje tesislerinde çalışmıştır. Uluslararası alandaki deneyimi ise, Arjantin, Brezilya, Kanada, Kolombiya, Kosta Rika, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Honduras ve Meksika'da (Aguascalientes, Atlacomulco, Cordoba, Mexicali, Navajoa, Monterrey, Reynoso, San Luis Potosi, Saltillo ve Tijuana'da yürüttüğü çalışmalar dâhil) bulunan tesislerde gerçekleştirdiği veya katıldığı SG denetim çalışmalarından oluşmaktadır.

Uzman Hakkında

Douglas Hileman, CRMA, CPEA, FSA, P.E.

Douglas Hileman, uyum, operasyon, denetim ve finansal olmayan raporlama konularında 40 yıllık deneyime sahiptir ve ülke çapında müşterilere destek verir. Günümüzde, küresel bir şirketin de dâhil olduğu bir ortaklıkta evre yönetimi ve denetimi çalışmalarına liderlik etmektedir. Hileman, operasyon ve kurumsal uyum, SG denetimi, iç denetim ve dış güvence (finansal denetimlere destek ve çatışma mineralleri konusunda bağımsız özel sektör denetimleri) alanlarında yaptığı çalışmalardan dolayı birçok savunma hattında deneyim sahibidir ve 1980'lerden beri SG denetimi alanındaki meslek örgütlerine üyedir. On yıldan fazla zamandır IIA bünyesinde faal görev almakta olup, IIA'nın sunduğu uygulama nerileri, rehberler, dijital ses dosyaları ve web seminerlerinde sunucu, ortak yazar ve katılımcı olarak hizmet vermektedir. Hileman, 2019 yılında IIA'nın Uluslararası Konferansında programlama eř başkanı olarak ve etik konulu çalıştayda ortak sunum yaparak görev almış, aynı zamanda evre, Sağlık & Güvenlik Denetim Merkezinin danışma kuruluna ye olarak atanmıştır.

Not: Douglas Hileman, bu rapor oluşturulurken raporun konusu hakkında uzmanlık bilgisi sağlamıştır.

GİRİŞ

Önemszenmesi gereken bir risk

Bugün geldiğimiz noktada, hem kendisi hem de hızlı yayılımı hakkındaki güncel bilgi ve analizlerin her gün gazetelere ve haber kanallarına konu olduğu yeni tip koronavirüsten (COVID-19) artık herkesin haberdar olduğunu varsayabiliriz.

COVID-19'un nihai etkileri konusunda bir tahminde bulunmak hala güç olmakla birlikte, Mart ayının ortası itibarıyla 150.000'i bulan dünya genelindeki vaka sayılarından yola çıkarak diğer koronavirüs salgınlarını (SARS 2002, MERS 2012) hızla geride bırakmış olduğunu söyleyebiliriz.¹ Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) hastalığın gidişatı konusunda [durum raporları](#) yayımlamaya devam ederken, dünya genelindeki ülkeler de hastalığın yayılımını sınırlamak amacıyla yeni seyahat yasaklarını yürürlüğe sokmayı ve başka katı tedbirler almayı sürdürüyorlar.

COVID-19, dünya borsalarını, tedarik zincirlerini ve gerek iş gerek kişisel nedenlerle yapılan seyahatleri daha şimdiden önemli ölçüde etkilemiş bulunuyor. Bunlarla birlikte, reçeteli ilaçlara ulaşımı da etkileme ihtimali taşıyor. Dünya Sağlık Örgütü, 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla bu yeni tip koronavirüsün küresel bir salgın (pandemi) hâline gelmiş olduğunu resmen ilan etti.²

Bu bilgilendirmenin amacı, hem bu COVID-19 sorununa hem de umarız ki gelecekteki başka olası salgınların yaratacağı sorunlara karşı hazır hâle gelmek için neler yapılabileceği konusunda kurumlara tatbiki bilgi ve tavsiyeler sunmaktır. Bu metin, ABD Sağlık ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezinin (CDC) yayınladığı rehberlere dayanmakta olup, gerek yeni ortaya çıkan, gerek önceden beri gayet iyi bilinen çevresel, sosyal ve yönetim ile ilgili (ÇSY) risklerin iş dünyası için ne denli önemli olduğuna ve bu risklerin ihtiyatlı bir iş ve denetim planlamasına konu edilmesinin gerekli olduğuna dair düşünce ve çıkarımlarla tamamlanmıştır.

1. Durum Raporu - 55, Dünya Sağlık Örgütü, 15 Mart 2020, https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200315-sitrep-55-covid-19.pdf?sfvrsn=33daa5cb_6.

2. Jamie Gumbrecht and Jacqueline Howard, "Now a Pandemic, Coronavirus Changes Life Indefinitely," CNN Health, 11 Mart 2020, <https://www.cnn.com/2020/03/11/health/coronavirus-pandemic-world-health-organization/index.html>.

KRİZE KARŞI HAZIRLIKLIL OLMA

Planlamanın önemi

Kilit nokta hazırlıklı olmak

COVID-19 tehlikesi her geçen gün boyut değiştirdiçe, hem insanlar hem de kurumlar bu sorunun kendileri için ne anlama geldiğini yeniden değerlendiriyorlar. En aşırı uçlarda, bu gündemi yalnızca yeni bir haber gibi görenler ve küresel pazarın sonunun geldiğini iddia edenler bulunuyor. Bakış açımız ne olursa olsun, krizin yaratacağı sorunlara karşı planlama yapmak için en kötü zaman kriz başladıktan sonrasıdır.

Dolayısıyla krizler karşısında benimsememiz gereken ihtiyatlı yaklaşım, krize karşı hazırda bir plan bulundurmak ve bu planı gecikmeden uygulamaya koymaktır. COVID-19'un küresel bir salgın olduğu artık resmen ilan edilmiş olduğuna göre, dünya üzerindeki hiçbir kurum bu salgının olası kısa ve uzun vadeli etkilerini görmezden gelemmez. Sağlam temellere dayalı ve test edilmiş bir planı bulunan kurumlar, bu krizi sağ atlatmayı ve krizin etkilerinden er geç sıyrılmayı başaracaklardır.

Rolleri önceden tanımlayın

Kurumlar salgınları önleyemezler, fakat salgınların yaratacağı etkilere karşı önceden planlama yapabilirler. Bu süreç, krize karşı hazırlık ve krize verilecek cevabın planlanması konularında rol ve sorumlulukları tanımlanmış bir kişi veya grubun tayin edilmesiyle başlar. Rol ve sorumlulukları önceden tanımlamak, krize karşı mücadelede mükerrer iş yapılmasının ve eldeki kaynakların yanlış dağıtılarak boşa harcanmasının, başka bir deyişle krize karşı bir çeşit "çırpınma" hâline girilmesinin azami ölçüde önüne geçilmesini sağlayacak olup, bu sayede kurumun krize çok daha çevik ve süratli cevap vermesini ve iş gücünün esas kısmının temel görev ve işleri devam ettirmeye odaklanmasını mümkün kılacaktır. Bir salgın sırasında hem konum hem de fonksiyon bazında operasyon ve faaliyetleri idame ettirebilmek için gereken başlıca çalışanların ve kritik girdilerin (hammaddeleler, tedarikçiler, yüklenici hizmetleri/ürünleri ve lojistik) önceden tespit edilip tanımlanması hayati önemdedir.

Kurumlar, salgın sırasında ürün ve/veya hizmetlere talepte artış veya azalma yaşanmasına yol açması muhtemel senaryolar için planlama yapmalıdırlar. Örneğin, test kitlerinin, tıbbi maskelerin, el dezenfektanlarının veya bir salgın sırasında talep artışına konu olabilecek diğer ürünlerin üreticileri, gerektiğinde üretim kapasitelerini hızlı bir şekilde artırmalarını sağlayacak planlar geliştirmelidirler.

COVID-19 için bir kriz yönetim planı hazırlanırken veya mevcut bir kriz yönetim planı bu amaçla değiştirilirken atılması gereken önemli adımlardan bazıları şunlardır:

- Kurumun mali durumu ve iş amaçlı yurtiçi ve yurtdışı seyahatler üzerinde oluşacak olası etkileri belirleyin.

- Toplum sağlığı, acil durum yönetimi ve benzeri başka alanlarda çalışan veya bu alanlardan sorumlu olan kurumların salgın hakkında yayımladığı en güncel güvenilir bilgileri edinin. Bu kaynaklar ile sürdürülebilir bağlantılar oluşturarak, ilgili bilgilerin her zaman erişilebilir olmasını sağlayın.
- Acil durum iletişim ve haberleşme protokolleri oluşturun.
 - Kilit iletişim bilgilerini yedekleyin,
 - Bir iletişim ve haberleşme zinciri (tedarikçileri ve müşterileri de içine alan) oluşturun,
 - Tesis ve çalışanların durumunu takip etmek ve iletmek için uygun süreçler geliştirin,
 - Bu sistemleri test ederek, gerektiğinde kullanıma hazır olduklarından emin olun.
- Hazırladığınız planı sınamak ve gerektiğinde revize edebilmek için, bir alıştırma/tatbikat programı oluşturup uygulamaya koyun. Bu program, [2016 Ulusal Hazırlık ve Müdahale Tatbikat Programı \(PREP\) Kılavuzlarının](#) rehberliğinde hazırlanan bir genel acil durum hazırlık programının bir parçası olabilir.³

Çalışanlar ve müşteriler üzerinde oluşacak etkilere karşı planlama yapın

COVID-19'a karşı yürütölen planlama sürecinde, salgının çalışanlara ve müşterilere etkileri dikkate alınmalıdır. Aşağıda sayılanlar bütün kurum çeşitleri için geçerlidir:

- Çalışanın hastalanması, çalışanın ailesinden birinin hastalanması, topluluk hareketlerini kısıtlayıcı tedbirler ve karantina kararları alınması, okulların ve/veya iş yerlerinin kapatılması ve toplu taşıma olanaklarının kaldırılması gibi faktörlerden dolayı yapılması talep edilecek veya zaruri hâle gelecek devamsızlıklara dair önceden tahminde bulunun ve böyle koşullar oluştuğunda çalışanın veya çalışanların işe gelmemesine müsaade edin.
- Hem çalışanlar arasında hem de çalışanlar ile müşteriler arasında kurulacak yüz yüze temasların sıklığını ve şeklini değiştirmek için ilgili rehberleri uygulamaya alın.
- Çalışanları yıllık grip aşısı yaptıрма konusunda teşvik edin, bunun takibini yapın ve çalışanların sağlık hizmetlerine erişimini ve uygun sağlık hizmetlerinin bulunup bulunmadığını değerlendirin.
- Özel ihtiyaçları olan çalışanları ve kilit müşterileri tespit edin ve onların özel ihtiyaç ve gereksinimlerini hazırlık planına dâhil edin.

3. 2016 Ulusal Hazırlık ve Müdahale Tatbikat Programı (PREP) Kılavuzları, İç Güvenlik Bakanlığı ABD Sahil Güvenlik Teşkilatı, Çevre Koruma Kurumu, Ulaştırma Bakanlığı Boru Hattı ve Tehlikeli Maddeler Güvenlik İdaresi, İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Çevre Uygulama Bürosu, 2016, <https://www.bsee.gov/sites/bsee.gov/files/federal-register-notice/presentations/final-2016-prep-guidelines.pdf>.

İLGİLİ POLİTİKALARI ÖNCE DEN OLUŞTURUN

Nereden başlamalı?

Politika oluşturulurken dikkate alınması gerekenler

Bir krize karşı politika oluşturmak için en kötü zaman kriz anıdır.. Krizin en sıcak olduğu zamana kalmadan, krize karşı iyi düşünülmüş politikalar oluşturmak için zaman ayırın.

Politika oluşturulurken, aşağıda sayılan noktalar dikkate alınmalıdır:

- **Çalışan ödenekleri ve hastalık izni.** Bir salgın durumuna özgü koşullar altında yapılan ve uzun süreli olması ihtimal dâhilinde olan devamsızlıklar (örneğin cezaya tâbi olmayan, serbest izinler) konusunda, hastalığa yakalanıp ardından iyileşen personelin iyileştikten ne kadar zaman sonra hastalığı bulaştırmasının artık mümkün sayılmayacağına ve dolayısıyla işe ne zaman dönebileceğine dair açık ve net talimatlar oluşturulmalıdır.
- **Çalışanların yüz yüze etkileşimi.** Çalışma alanı (örneğin uzaktan çalışma) ve çalışma saatleri (örneğin kademeli vardiyalar) açısından uygulanabilecek esneklikleri dikkate alın.
- **Şüphe uyandıran veya doğrulanmış vakalar.** İş yerinde hastalığa maruz kalmış olabilecek, hasta olduğundan şüphelenilen veya hasta olan çalışanlar için uygun enfeksiyon kontrol protokollerini dikkate alın ve değerlendirin (örneğin derhal zorunlu hastalık izni, çalışma alanlarının dezenfekte edilmesi, ilgili çalışanın iş arkadaşlarında maruziyet söz konusu olup olmadığının belirlenmesi ve olası maruziyetlere karşı ilgili personelin izlenmesi).
- **İş seyahatleri ve atamalar.** Salgından etkilenen coğrafi bölgelere ve o bölgelerden yapılacak seyahatler (yurtiçi ve yurtdışı) için uygulanacak kısıtlamaları değerlendirin. Bir salgın başladığında salgından etkilenen bölgede veya o bölgeye komşu bölgelerde çalışan personelin bölgeden nasıl ve ne zaman tahliye edileceğini değerlendirin ve etkilenen bölgelerden gelen personel için açık ve net rehberler hazırlayın.
- **Acil durum protokollerinin uygulanması.** Şirketin krizle mücadele planını devreye sokmak ve sonlandırmak, iş faaliyetlerinde değişiklik yapmak (örneğin etkilenen bölgelerdeki faaliyetleri durdurmak) ve iş bilgisini anahtar personele aktarmak için gerekli yetkiler, tetikleyiciler ve prosedürleri belirleyip tesis edin.

Çalışanları ve müşterileri koruyun

Salgın sırasında talepte oluşacak farklılıklara cevap vermenizi sağlayacak ölçüde kaynağı hazır hâle getirmek için şimdiden harekete geçin. Gerektiğinde bütün iş yerleri ve çalışma alanları için yeterli miktarda ve ulaşılabilir enfeksiyon kontrol malzemesi (örneğin el-hijyen ürünleri, kâğıt mendiller ve bunların atılabileceği uygun çöp kutuları) temin edebileceğinizden emin olmak için gerekli tedbirleri alın. İhtiyaç duyulacak malzeme miktarı salgın süresince artacaktır, o yüzden alternatif tedarikçileri de şimdiden belirleyin.

Çalışanları eğitin

İletişim her zaman önemlidir, ancak bir krizle yüz yüze geldiğinde başka zamanlarda olduğundan çok daha önemli hâle gelir. Çalışanların korku ve kaygılarına ve çalışanlar arasında yayılabilecek söylenti ve yanlış bilgilere dair öngörülerde bulunun ve iletişim şeklinizi ve yaklaşımınızı buna göre planlayın. Çalışanlar ve müşteriler, paniğe kapılmamalarını sağlamak ve hem onları, hem ailelerini, hem de şirketi korumak adına durum hakkında bilgilendirilmelidir.

- Salgınla ilgili temel hususları (örneğin grip belirtileri ve semptomları, bulaşma şekilleri), kişinin kendisinin ve ailesinin korunmasına yönelik tedbirleri ve cevap stratejilerini (örneğin el hijyeni, öksürme/hapşırma kuralları, beklenmedik durum planları) kapsayan programlar ve materyaller hazırlayın ve yayımlayın.
- Kurulan iletişimlerin ve hazırlanan materyallerin hem kültürel açıdan hem de kullanılan dil yönünden doğru ve uygun olmasını sağlayın.
- Salgına hazırlık ve salgınla mücadele planlarını paylaşın.
- Hasta çalışanların ve aile mensuplarının evde bakımına destek olacak bilgiler sağlayın.

Salgının durumunun ve salgına karşı atılan adımların iş yerlerinde veya iş yerlerinin dışında bulunan çalışanlara, satıcılara, tedarikçilere ve müşterilere vaktinde ve mütemadiyen iletilebilmesi adına, yedek acil durum iletişim sistemleri de dâhil olmak üzere uygun platformlar (örneğin acil durum hatları, duruma özel web siteleri) geliştirmeniz özellikle önemlidir. Bu kaynakları henüz onlara ihtiyaç duymadan önce "pasif" hâle elinizde hazır bulundurmaya değerlendirin; bu sayede, bir salgın meydana geldiği takdirde bu kaynaklar kolayca aktive edilebilecektir.

Dış kurum ve kuruluşlarla eşgüdüm sağlayın ve içinde bulunduğunuz topluma yardımcı olun

Son olarak, kurumların içinde buldukları dünyadan izole bir şekilde faaliyet gösteremeyeceklerinin anlaşılması önemlidir. İçinde bulunduğunuz toplumu güçlendirmek ve desteklemek için planlar geliştirin.

- Sağlık hizmeti veren büyük tesislerle ve federe devlete, eyalete ve yerel idari birime bağlı kamu sağlığı kurumları ve/veya acil durum müdahale ekipleri ve teşkilatlarıyla işbirliği yapın.
- Federe devlete, eyalete ve yerel idari birime bağlı kamu sağlığı kurumları ve acil durum müdahale ekipleri ve teşkilatlarının müdahale imkânlarını ve planlarını öğrenin ve anlayın.
- Kurumun kriz yönetim planlarını paylaşın.
- İçinde bulunduğunuz toplumun cevap ve müdahale çabalarını geliştirmek için, bilginiz dâhilindeki en iyi uygulamaları diğer kurumlarla, ticaret odalarıyla ve iş ortaklarıyla paylaşın.

Bir kurumun bir salgını tek başına önlemesi mümkün olmamakla birlikte, kurumların salgınların etkilerine karşı hazırlık yapmak ve bu etkileri kontrol altında tutmak için başvurabilecekleri birçok kaynak vardır. Aşağıda sayılan kaynaklarda, kurumların salgınlara karşı yapabilecekleri hazırlıklar hakkında ek bilgi ve tavsiyeler yer almaktadır:

Salgınlara İlişkin Kaynaklar

KAYNAK	YAYIN
OSHA	How to Protect Yourself in the Workplace During a Pandemic (Bir Salgın Sırasında Kendinizi İş Yerinde Nasıl Korursunuz)
OSHA	Guidance on Preparing for an Influenza Pandemic (Grip Salgınına Hazırlık Rehberi)
CDC	Pandemic Influenza (Grip Salgını)

KÜRESEL EKONOMİNİN TAŞIDIĞI RİSKLER

ÇSY riskleri göz ardı edilemez

Standartlar'a uyum

Kurumlar bir krizle baş etmek için gerekli hazırlıkları yaptıktan sonra, biraz geri çekilip krizin yarattığı risk hakkında düşünmelidirler. Bir kurum bilinmeyen ve bilinemez olan geleceğe karşı kendini nasıl hazırlayabilir, riskin olumsuz taraflarını nasıl en aza indirebilir ve hatta riskin yaratacağı fırsatlardan nasıl azami ölçüde istifade edebilir?

Grip salgınlarının yarattığı küresel risk daha önceden bildiğimiz bir konudur. CDC'ye göre, (halk arasında İspanyol Gribi adıyla bilinen) H1N1 grip salgını 1918-1919 yılları arasında tüm dünyaya yayılmıştır. O dönemki dünya nüfusunun üçte birinin ya da doğrudan sayı vermek gerekirse, 500 milyon insanın bu virüsle enfekte olduğu tahmin edilmektedir. Yine tahmini rakamlara göre, dünya genelinde ölüm sayısının en az 50 milyon olduğu düşünülmektedir.

Peki COVID-19 bundan farklı mıdır? Konunun sıcaklığının sebep olduğu yakın zaman yanığı, yani yakın dönemde olan olaylara daha önceden meydana gelmiş olan olaylara göre daha fazla ağırlık verme eğilimi, küresel piyasaların salgına verdiği şiddetli tepkiyi ve hem tıbbi malzemelere hem de başka tür malzemelere yönelik oluşan yoğun talep paniğini besliyor olabilir. Bununla birlikte, COVID-19'un ortaya çıkışının küreselleşmenin insanlık tarihinde daha önceden eşi benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaştığı bir döneme rastlamış olması da önemli bir diğer faktördür.

Küreselleşen tedarik zincirleri, birçok tüketicinin dünyanın her yanından gelen ucuz mallardan istifade etmesine olanak sağlamıştır. Küresel tedarik zincirleri sayesinde şirketler, başka birçok avantajın yanı sıra, düşük maliyetlerle, öncesine göre daha büyük çeşitlilikte, daha yüksek hacimlerle ve uluslararası müşteri portföyleriyle çalışma imkânı yakalamışlardır. Fakat küresel tedarik zincirleri aynı zamanda şirketleri yeni risklere de açık hâle getirmiştir.

Denetim Odağı

Standart 1220.A3 — Azami Mesleki Özen ve Dikkat

İç denetçiler, amaçları, faaliyetleri veya kaynakları etkileyebilecek önemli risklere karşı uyanık olmak zorundadır. Ancak, güvence prosedürleri, azami mesleki özen ve dikkatle uygulansa bile, bütün önemli risklerin teşhis edilebilmesini garantilemez.

Standart 2010 — Planlama

İç Denetim Yöneticisi, kurumun hedeflerine uygun olarak, iç denetim faaliyetinin önceliklerini belirleyen bir risk esaslı plan yapmak zorundadır.

İş ve küresel tedarik zinciri risk planlaması ve yönetimi kapsamında riskleri ve özellikle de Çevresel, Sosyal ve Yönetişim ile ilgili (ÇSY) riskleri, hem COVID-19'un etkisini hem de yakın dönem yanılığını dikkate alarak anlamalı ve ele almalıyız.

Konuya iç denetim perspektifinden bakılacak olursa, IIA'nın *Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları*'nda (*Standartlar*) Azami Mesleki Özen ve Dikkat konusuna istinaden şu ifadeye yer verilmektedir: "İç denetçiler, amaçları, faaliyetleri veya kaynakları etkileyebilecek önemli risklere karşı uyanık olmak zorundadır."

Ek olarak Standart 2010'da, iç denetim yöneticisinin kurumun hedeflerine uygun olarak iç denetim faaliyetinin önceliklerini belirleyen bir risk esaslı plan yapmak zorunda olduğu belirtilmektedir. Bu standartla ilgili yorumda ise şu ifadeler yer almaktadır:

Risk esaslı planı hazırlamak için, iç denetim yöneticisi, üst yönetim ve yönetim kuruluna danışır ve kurumun stratejilerini, temel iş hedeflerini, ilgili risklerini ve risk yönetim süreçlerini kavrar. İç denetim yöneticisi, kurumun faaliyetlerinde, risklerinde, operasyonlarında, programlarında, sistemlerinde ve kontrollerinde meydana gelen değişikliklere karşılık olarak gerektiğinde planı gözden geçirmek ve değişikliklere uyarlamak zorundadır.

Küresel ekonomide, ÇSY risklerinin olumsuz taraflarını göz ardı eden üst yönetimler, yönetim kurulları ve İDY'ler bunu yaparak kendilerini tehlikeye atmış oldukları gibi, aynı zamanda bu riskleri dikkate almaları hâlinde elde edecekleri, dayanıklı bir tedarik zinciri bulundurmamak ve idame ettirmekten ileri gelen faydayı da yitirmiş olurlar.

Gazetelerin manşetlerinden çok da uzak olmayan bir diğer ÇSY riski ise iklim değişikliği ve yükselen deniz seviyeleridir. [Verisk Maplecroft](#)'un yakın zaman önce yayımladığı herkese açık bir raporda, Çin'in üretim merkezlerinin bu sebeple önemli bir risk altında olabileceğine dikkat çekilmektedir.⁴

Hem grip salgınının hem de yükselen deniz seviyelerinin yarattığı risk, iş dünyasının karar alma sürecinde içsel bir zayıflığı su yüzüne çıkarmaktadır: günümüzde tedarik zincirleri, dünyanın daha düşük bir risk seviyesi sergileyen diğer bölgelerinde yedeklemeye gidilmeksizin, "aşırı" veya "ciddi" risk potansiyeli taşıyan bölgelerde yoğunlaşmaktadır.

Salgınlara ve iklim değişikliğine ilişkin ÇSY riskleriyle ilk kez karşılaşmıyoruz ve bu riskler hakkında bildiklerimiz her geçen gün artıyor. Fakat kurumlar iş modellerini ve küresel tedarik zincirlerini tasarlarken bu riskleri yeteri kadar dikkate alıyorlar mı?

Küresel ekonominin dayattığı kaçınılması mümkün olmayan gerçeklerden dolayı, ÇSY riskleri günümüzde artık "önem arz etmeyen" değerlendirmelere indirgenemezler. Üst düzey yöneticiler, yönetim kurulları ve iç denetim, kaçınılması mümkün olmayan ve mevcut tahmin ve öngörülere göre giderek yaklaşmakta olan fırtınalarla mücadele konusunda kafa kafaya vermeli ve bu ortak amaçla ÇSY risklerini anlamalı, dikkate almalı ve bu risklerden istifade etmelidirler.

4. China's Manufacturing Heartland Most at Risk from Rising Seas: Environmental Risk Outlook 2020 (Verisk Maplecroft, Feb. 27, 2020), <https://www.maplecroft.com/insights/analysis/chinas-manufacturing-heartland-most-at-risk-from-rising-seas/>

ÇEVRE, SAĞLIK & GÜVENLİK DENETİM MERKEZİ HAKKINDA

Çevre, Sağlık & Güvenlik Denetim Merkezi (EHSAC), IIA'nın çevre, sağlık ve güvenlik (ÇSG) denetimi için verdiği bir uzmanlık hizmetidir. EHSAC, denetçilere hedefe yönelik yüksek kalite mesleki gelişim imkânı sağlamak, ÇSG paydaşları arasında temin ettiği bilgi paylaşım olanaklarıyla çevre genişletme fırsatları yaratmak ve denetim mesleğindeki trendler, kıyaslama ölçütleri ve fikir önderleri hakkında sürekli güncel ve alakalı raporlar hazırlamak maksadıyla kurulmuştur. İşbu rapor, Çevre, Sağlık & Güvenlik Denetim Merkezinin bir mensubu olmanız nedeniyle size özel ve münhasır kullanımınız için sunulmuştur. Daha fazla bilgi almak için www.theiia.org/EHSAC adresini ziyaret edebilirsiniz.

IIA HAKKINDA

İç Denetçiler Enstitüsü (IIA), iç denetim mesleğinin en tanınmış savunucusu, eğitmeni ve standart, rehber ve sertifika sağlayıcısıdır. 1941 yılında kurulan IIA, bugün 170'ten fazla ülke ve bölgeden 200.000'i aşkın üyeye hizmet vermektedir. Birliğin küresel genel merkezi Lake Mary, Fla.'da bulunmaktadır. Daha fazla bilgi almak için www.theiia.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

SORUMLULUĞUN REDDİ BEYANI

EHSAC ve IIA'nın bu belgeyi hazırlama ve yayımlama amacı, belgenin alıcılarına ilgili konu hakkında bilgi ve eğitim vermektir. Bununla birlikte, bu materyalde belli somut durum ve koşullara dair kesin cevaplar verilmemekte olup, bu materyalin bir rehber gibi kabul edilip o amaçla kullanılması hedeflenmektedir. EHSAC ve IIA, belli somut durum ve koşullar için doğrudan o durum veya koşul hakkında bağımsız uzman tavsiyesi alınmasını tavsiye etmektedir. EHSAC ve IIA, sadece bu belgeye istinat ederek karar alan ve eylemde bulunan kimselere karşı kesinlikle hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.

TELİF HAKKI

Telif hakkı © 2020 The Institute of Internal Auditors, Inc. Tüm hakları saklıdır. Belgeyi çoğaltma izni almak için lütfen copyright@theiia.org e-posta adresi üzerinden bizimle iletişime geçin.

Mart 2020

The Institute of
Internal Auditors

**Environmental
Health & Safety**
AUDIT CENTER

Küresel Genel Merkez
Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü
1035 Greenwood Blvd., Suite 149
Lake Mary, FL 32746 ABD
Telefon: +1-407-937-1111
Faks: +1-407-937-1101
www.theiia.org/EHSAC